

DE ROOIE ROEPTOETER

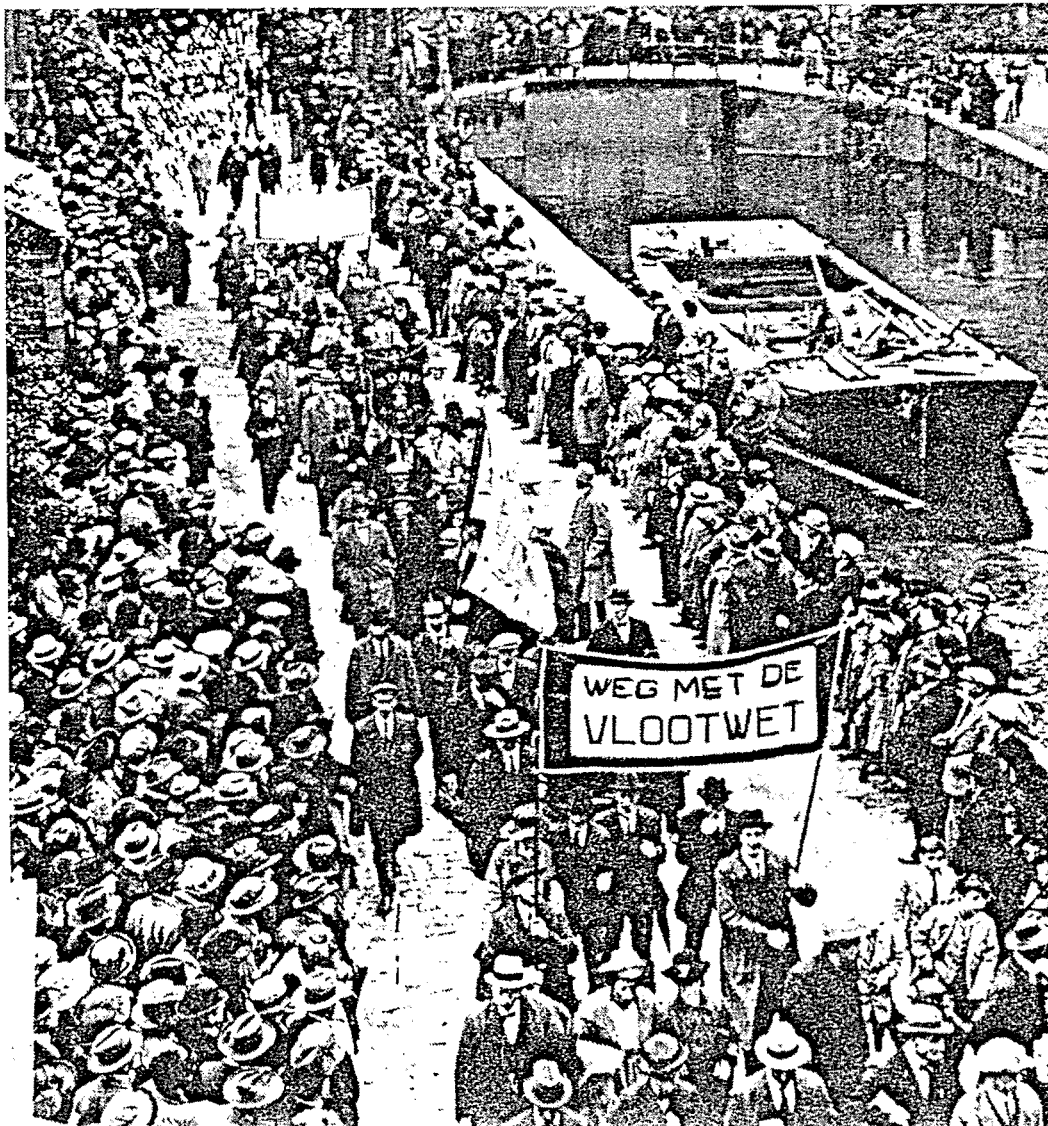
JAARGANG 1 NR. 4 OKT. 1985

colofon

De Rooie Roeptoeter is een afhankelijke, onregelmatig verschijnende actiekraant voor Oisterwijk. De RRT beoogt een bindend element te zijn voor mensen in strijd voor een leefbaar bestaan en is een spreekbuis voor allen die door het kapitalisme en andere vormen van onderdrukking en uitbuiting monddood worden gemaakt. De RRT belicht vanuit een linkse optiek politieke en culturele ontwikkelingen in Oisterwijk en geeft bekendheid aan publicaties en manifestaties van CPN-PPR-PSP en sociale bewegingen die opkomen voor een veilige en rechtvaardige maatschappij. Een (steun-)abonnement kost f 5,- per jaargang te voldoen op gironummer 5264985 tnv werkgroep CPN-PPR-PSP te Oisterwijk. Je krijgt dan 6 keer dit schitterende blad bezorgd (als alles meezit tenminste).

*Redactiecollectief De Rooie Roeptoeter
Postbus 340 5060 AH Oisterwijk*

JA JA, WE GAAN VOORUIT!

DE ROEMRUCHE JAREN VAN DE OISTERWIJKSE VREDESBEWEGING

De landelijke ontwikkeling en de groei van de vredesbeweging (IKV-actie "Alle kernwapens de wereld uit om te beginnen uit Nederland" en de actie 'Stop de Neutronenbom' met meer dan één miljoen handtekeningen) lieten ook Oisterwijk niet onberoerd. Reeds in 1977/78 is er hier een plaatselijke werkgroep 'Stop de N-bom' actief, toendertijd een initiatief van de CPN. Het verkiezingsprogramma waarmee de CPN in 1978 deelnam aan de gemeenteraadsverkiezingen maakte melding van het feit dat er in Oisterwijk handtekeningen werden opgehaald en dat er "ondanks de censuur van de plaatselijke pers" veel mensen bij de actie werden betrokken. De CPN verweet het "semi-CDA-blad" Het Kerkklokje dat het mededelingen van de vredesbeweging niet publiceerde. Volgens een CPN-vertegenwoordiger, die sprak tijdens een verkiezingsforum in Trappaf, maakte Het Kerkklokje alleen melding van politieke activiteiten als het CDA er achter stond. Eind 1978 verschijnen er dan voor het eerst berichten in de plaatselijke pers. In de Klepperman volgen mededelingen over de plaatselijke activiteiten van de werkgroep Stop de N-bom. Deze werkgroep is vanaf 1979 begonnen met het organiseren van fietstochten tijdens de vredesweek naar Gilze Rijen, waar een militaire basis is gevestigd. Het aantal deelnemers varieerde per jaar maar kwam toch nooit boven enkele tientallen uit.

Een eerste massaal bezochte manifestatie in Oisterwijk over vrede en veiligheid vindt op 18 november 1980 plaats in de Kunstkring. Er zijn die avond zo'n 200 mensen bijeen die discussiëren met een voor- en tegenstander van kernwapens. De manifestatie is georganiseerd door alle Oisterwijkse politieke partijen, Stop de N-bom, Amnesty International en jongeren centrum NO.90. In een daar verspreide informatie-brochure krijgt men een aardig beeld hoe de Oisterwijkse politieke partijen denken over de kernbepapening. D'66 en PvdA pleiten voor terugdringing van kernwapens, de CPN stelt zich op achter de IKV-leuze, het CDA wil wel ontwapenen maar wil de NAVO blijven gebruiken als beschermer der democratie (sic!). De VVD maakt het natuurlijk weer te bont met uitspraken die de mensen angst voor het communisme en de Russen moeten aanjagen.

De grote aantrekkingskracht van de vredesbeweging blijkt, net zoals elders in het land, bij de grote vredesdemonstratie in Amsterdam op 21 november 1981. Maar liefst 6 volle bussen vertrekken die dag met Oisterwijkers naar Amsterdam. Een interview enkele weken daarvoor in de Klepperman met Alting von

Geusau, waarin hij de vredesbeweging beschuldigt zich te laten financieren door Moskou, kan het tij voor de wapeningsvoorstanders niet keren. De vredesdemonstratie krijgt uitgebreid aandacht in de plaatselijke pers. Het Kerkklokje stuurt een redacteur mee naar Amsterdam en de Klepperman-redacteur reageert bijna lyrisch: "boven alle verwachtingen", "zes afgeladen autobussen", "meer dan 300 mensen", enz.

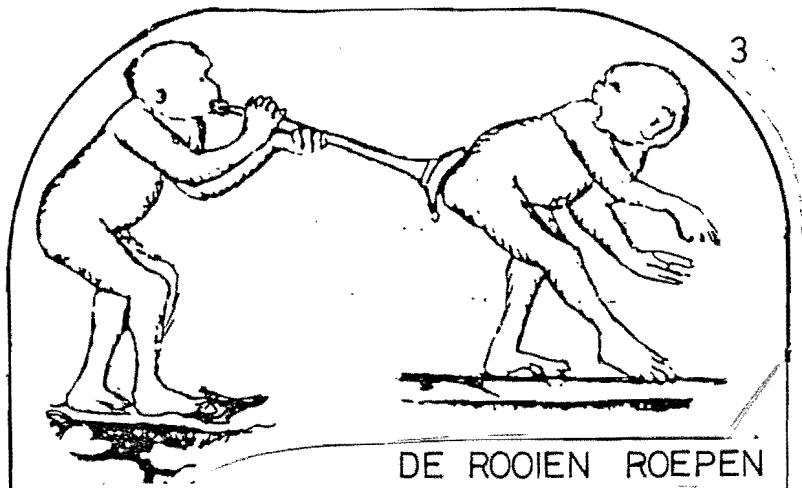

Fakkeloftocht in Oisterwijk

Nog geen week later staat Oisterwijk opnieuw op zijn kop. De voorstander van kruisraketten bij uitsteking Luns wordt door de VVD uitgenodigd een rede te komen houden. Misschien wilde de VVD een politieke tegenzet bewerkstelligen, maar het effect is averechts. De werkgroep Stop de N-bom kondigt een fakkeloftocht aan tegen de komst van Luns. Dit initiatief wordt ondersteund door PvdA, CPN, D'66 en medewerkers van het FNV-scholingsinstituut, SSO en SJW. Het Oud Strijders Legioen (OSL), een uiterst rechtse club, doet in een advertentie in het Kerkklokje een oproep om niet te gaan demonstreren maar het centrum van Oisterwijk stroomt vol met zo'n 350 vredesactivisten en vele politiefunctionarissen, die reeds uren tevoren het centrum in de gaten houden. De organisatoren is het van politie zijde verboden om naar Klein Speijk : te lopen (waar Luns zijn toespraak hield). Na de ontbinding van de demonstratie gaan enkele tientallen demonstranten naar Klein Speijk om met Luns in discussie te treden. Een politie-agent verspert hen echter de weg. De demonstranten kloppen daarna op de ramen maar mogen niet naar binnen. De wapeningsvoorstanders zijn woedend. Hans Leeneman, toen voorzitter van de VVD-afdeling, merkt op dat de VVD plannen heeft om nog grover geschut in te zetten: zij wil Reagan uitnodigen. Zijn grap wekt echter meer de indruk van een huilend kind dat niet tegen zijn verlies kan en om zijn moeder roept. De druiven zijn blijkbaar zuur voor de VVD en de Oisterwijkse OSL-aanhanger. Een week later verwoordt de Klepperman deze gevoelens in een adres aan de "Klein Speijk : demonstranten".

Zij worden ervan beticht niet tolerant te zijn en de voorstanders van de bewapening de mond te willen snoeren. Maar het waren juist deze voorstanders die de activisten beletten om Klein Speijk binnen te komen en daarmee dus hen het spreken te beletten.

Na deze spectaculaire gebeurtenissen werkt de werkgroep Stop de N-bom stug door. De actie "Oisterwijk Geel" (met raamaffiches) en een informatieavond over kernwapens en gezondheidszorg getuigen daarvan. Steeds meer richt de vredesbeweging zich op de politiek. Op initiatief van Stop de N-bom verschijnt er in 1982 net voor de 2de Kamerverkiezingen een pagina-grote advertentie in het Kerkklokje waarin zo'n 150 Oisterwijkers oproepen "het rode potlood tegen de plaatsing van nieuwe kernwapens" te hanteren.

DE ROOIEN ROEPEN

Op 25 juli verscheen er in het Kerkklokje een artikel over de VBOK (de Vereniging ter Bescherming van het Ongeboren Kind). Het artikel kwam uit de pen van pastoor Marks van de Joanneskerk. Het bevatte niet alleen feitelijke informatie over hoe de VBOK "hulp" verschaft "aan moeder en kind" maar ook een aanval op vrouwen die een abortus hebben gehad of dit overwegen. In het artikel worden zij zelfs voor moordenaars uitgemaakt. Pastoor Marks ontkent hiermee het recht van vrouwen om baas te zijn in hun eigen buik en stelt "de moeder" verantwoordelijk voor de in zijn ogen "weezinwekkende misdaad". De positie van de man, van de vader, laat de pastoor buiten beschouwing. Maar ja, het christelijke geloof is altijd al gekenmerkt door een patriarchale instelling waarin de vrouw verantwoordelijk was voor de kinderen. Opvallend is dan wel dat uitgerekend een man meent te moeten oordelen over wat vrouwen behoren te doen. Bovendien gaat het bij abortus om de verwijdering van een vrucht en niet, zoals Marks en de EO demagogisch beweren, om een "menselijk wezentje" of "kind". De misschien oprechte zorg voor de toekomst van het kind en de mensheid in het algemeen zou Marks, en de VBOK, beter kunnen aanwenden door op te treden tegen de alsmaar voortgaande bewapening. Maar dan geven de dames en heren van de VBOK niet thuis. Prof. dr. Douma, voorzitter van de VBOK, is actief in het ICTO, een comité dat ijvert voor plaatsing van kruisraketten. Veel VBOK leden onderhouden relaties met het ICTO, de EO, het OSL of het Katholiek Nieuwsblad. Ook in Oisterwijk merken we de laatste maanden een toenemende activiteit van deze extreem-rechtse christelijke lobby. Op de jaarmarkt was niet alleen de VBOK aanwezig maar ook de evangelische jongerenbeweging "Er is hoop", die gekenmerkt wordt door fel anti-communisme. De zorg voor het ongeboren kind strekt zich blijkbaar ook uit tot de latere politieke opvattingen van het kind. Met pastoor Marks lijkt een nieuwe Huybers te zijn opgestaan maar hij heeft in deze tijd geen poot om op te staan. Want iedere zelfbewuste vrouw zal deze er zonder enige twijfel onderuit trappen.

Intussen gaat de strijd tegen de kruisraketten in Oisterwijk onverminderd voort. In 1984 volgt een actie-week tegen de kruisraketten waarbij de BB-sirene op het FNV-scholingsinstituut tijdelijk buiten werking wordt gesteld en er vertrekt een bus vol Oisterwijkse muzikanten naar Woensdrecht om mee te spelen in het 'Grootste Orkest Aller Tijden'. En de vredesbeweging maakt ook nu geen uitgebluste indruk; de organisatie van het Volkspetitionnement tegen kernwapens vraagt veel aandacht maar verlevendigt de beweging met nieuwe mensen die vele verschillen hebben maar het eens zijn over één ding: die kruisraketten komen er mooi niet!!!!

VERZJAC 27 NOVEMBER 19.00 UUR - VERZJAC 27 NOVEMBER 19.00 UUR.....

**oisterwijk
tegen kernwapens**

KERNWAPENS ZOUTEN DE VREDE BEVAJEN. OEM LAND ZOU ZE
DURVEN GERADIKEN UIT ANGET VOOR DE TOTALE VERNIETIGING.....
MAAR MET DE INTRODUCTIE VAN DE NEUTRONBOM EN MET DE
INGEERING VAN DE MIDDEL-LANGE-AFSTANDSRAKETTES WORDT EEN
"REPERETE" ATOOMMOELLIG JIJST MOEGLIJK GEMAAKT, MET NAME
IN EUROPA. DAT BEVESENT EEN KONSTANTE BEDREIGING. DAAROM
VINDEN ER STEEDS MASSALE VREDESDEMONSTRATIES PLAATS. MAAR
DEZE LANDELIJKE ZIJN OOK PLAATSELIJKE DEMONSTRATIES VAN GROOT
BELANG. IEDEREEN MOET ZICH UITSPREKEN VOOR ONTWAPENING EN
DAT MOET OOK DOORDRINGEN TOT HAVO STREKTARIJ-CENTRAAL LIND

KERNWAPENS VERDEDIGEN NIETS, ZIJ KUNNEN ALLEEN VERNIETIGEN.

**fakkeltocht -
demonstratie**

vrijdag 27 november
vertrek: huifkarveld 19.00 u

DEZE DEMONSTRATIE WORDT COORDINEERD DOOR:
DE VERENIGING "STOP DE N-BOM" OISTERWIJK

EN ONDERSTEUND DOOR: TEAM A.C. DE BRUYN-INSTITUUT, TEAM S.J.M.,
RESTOOR AFDELING D'AS, AFDELING F.V.A.A.,
AFDELING C.P.N. TEAM STICHTING VELLEIJN OUDEREN,
TEAM S.S.O.

stop de kernwapen wedloop

Een jaar na de grote vredesdemonstratie krijgt Oisterwijk zijn eigen vredesboom die door Stop de N-bom geplaatst wordt in het Lindepark. In de zomer van 1983 wordt er door deelnemers aan het internationale vredeskamp, gehouden op het terrein van het FNV-scholingsinstituut, een gedenksteen bij de vredesboom onthuld met als opschrift: "alle kernwapens weg... vrede groeit overal". In het najaar van 1983 is er tweede grote vredesdemonstratie maar nu in Den Haag. De opkomst is nog groter. In totaal vetrekken er 9 bussen waarvan één gereserveerd voor het pas opgericht Oisterwijkse Vredes-orkest. Er valt slechts één tegenactie te constateren en wel door de heer Paagman. Deze Oisterwijkse OSL-fan schrijft een ingezonden brief in het Kerkklokje, die een gekuisde versie publiceert waarin Paagman de bevolking waarschuwt voor de demonstratie en hij de organisatoren, na ze anoniem te hebben gebeld, afschildert als actieve communisten en mensen op de linkervleugel van de PvdA. Het effect is wederom averechts, het Kerkklokje wordt overstroomd met brieven van lezers die het niet eens zijn met Paagman.

"JA, JA, WE GAAN VOORUIT"

DE MOEIZAME STRIJD VAN DE OISTERWIJKSE SIGARENMAKERS

Met dit artikel willen we het belang onderstrepen van het pionierswerk dat de Oisterwijkse sigarenmakers en sigarenmaaksters geleverd hebben in de beginjaren van de Oisterwijkse industrialisatie. Zij knokten vooraan voor betere arbeidsomstandigheden en creëerden het eerste schild tegen de willekeur van kerk en kapitaal.

VOORAF

Eigenlijk is tabak een uitheems produkt en toch speelde Nederland al honderden jaren binnen de tabaksbewerking een voorname rol. Dankzij Piet Heyn's zilvervloot (f 11.500.000,- gestolen van de Spanjaarden) konden vloten bemand worden die zorg droegen voor de uitbreiding van het Nederlandse rijk. Zo kwam Brazilië in 1630 in Nederlandse handen en van de Portugezen namen we de tabaksplantages over. Na het verlies van die kolonie stapte Nederland over op tabak uit Virginia (VS) en nog later op tabak uit Indië. Ook werd in de zuidelijke Nederlanden zelf tabak geteeld voor 'snuif'. In 1750 waren er in ons land al zo'n 3000 mensen werkzaam in de tabaksbewerking. Aanvankelijk was deze industrie alleen in goedliggende steden als Rotterdam te vinden, maar al snel trokken industriëlen naar het platteland waar de lonen veel lager waren.

Tussen 1873 en 1895 maakte Nederland een enorme depressie door, vooral veroorzaakt door goudvondsten en de toevoer van goedkoop graan. Kolonisten hadden in Amerika uitgestrekte prairies ontgonnen en konden massa's spotgoedkoop graan naar Europa voeren. De Brabantse landbouw zakte ineen als een drilpudding en tienduizenden boeren waren genoodzaakt werk te zoeken in de randstad waar de jonge industrie ruimte genoeg had. Ook trokken ondernemers naar Brabant, gelokt door de crisis-situatie, wat inhield dat voor een prik arbeiders te krijgen waren. De arme arbeiders durfden aanvankelijk niet te klagen over werktijden of arbeidsomstandigheden want er was geen brood op de plank.

De Oisterwijkers waren niet gewend aan de fabrieken. De fabrieken werkten met vaste tijden en niet iedereen kon klokkijken. Voorheen was het vaak de zoon nog geweest die de lengte van de werkdag bepaalde. De publicist Kees Bastianen schreef: "De mechanisatie verliep in sociaal opzicht natuurlijk evenmin gladjes en ongemerkt. Het werkvolk, een vrij leven gewend, kon aan de fabrieken niet makkelijk wennen. In Oisterwijk ging er de voorkeur naar uit naar het gezamenlijk vangen van eekhoorns 'in de haai'. Met geen man of macht waren zij tegen te houden en als op commando to-

gen zij zingend de fabriek uit. Het heeft veel moeite gekost de jenever uit de fabrieken te weren. De schoenmakers waren gewend op maandag een slokske te nemen - in de stille kroegjes in de Oisterwijkse bossen - en toen ze wat meer verdienden werden ze ook dorstiger." ("Oisterwijk", Bruna, Utrecht)

Vòòr 1900 had Oisterwijk aan fabrieksindustrie: twee sigarenfabrieken, twee schoenfabrieken, 22 leerlooierijen, 60 schoenmakerijen en P. van der Wouw draaide zijn graan- en schorsmolen in 1894 met een stoommachine. Na 1900 werd aan het lijstje toegevoegd een puddingfabriek en melkfabriek, een worstenfabriek, de bierbrouwerij van De Kroon en de limonadefabriek van Stobbe-van Gils. Was de sigarenindustrie aanvankelijk in het gehele land te vinden, in 1909 bevond zich al meer dan de helft in Noord-Brabant en Limburg.

SIGAREN-SOCIALISME

Maakte in het noorden van het land de klassenstrijd het de patroons knap lastig, in het zuiden was het andere koek. Kees Bastianen, die al eerder genoemd werd, weet het ontbreken van de klassenstrijd aan het feit dat de patroons ook niet veel beter af waren dan de arbeiders. Dat lijkt een nogal voorbarige conclusie. De kerk streed zij-aan-zij met de patroons tegen arbeidersorganisaties. Doordat diezelfde katholieke kerk vanuit haar corporatistische visie patroons met de arbeiders wilde verzoenen 'hielp' zij de patroons uitstekend. In dit klimaat werd in 1888 de sigarenfabriek van De Kuiper opgericht, gevolgd in 1897 door die van Hamers oftewel 'De Huifkar'. Met de prima tabak die Indië produceerde werden in Oisterwijkse klasse-sigaren gemaakt. 'Huifkar-Cigars' sleepten op allerlei concoursen de grootste prijzen weg; het AMSTERDAM EEREKRUIS, de BRUSSEL GOUDEN MEDAILLE, de PARIJS GRAND PRIX en zelfs de MEDAILLE VOOR SCHOONE KUNSTEN in Turkije. De Turkse sultan was zo enthousiast dat hij Hamers tot hofleverancier maakte. Echt slecht kon het met deze patroon dus niet gaan. Vòòr 1918 was het in Oisterwijk pure armoede, zelfs de gemeenteraad zag de noodzaak in en sloeg duizenden kilo's bonen, erwten, en rijst in. De boerenbond zorgde voor distributie en opslag van het voedsel. Ook werd onder de bevolking propaganda gemaakt voor mosselen. Op verstrekte pamfletten stond in 1914 te lezen:

"Eet mosselen! Gij hebt een goedkoop en uitstekend voedsel dat vleesch vervangt. Gij voorkomt werkloosheid en armoede onder de honderden Nederlandschen visschers. Gij helpt honderden die werkloos zijn aan een bestaan als venter".

**NEDERLANDSCHE SIGARENFABRIEK „DE HUIFKAR”
HAMERS & Co.**

Direkteur Hamers regeerde met straffe hand zijn fabriek. Notabelen en geestelijkheid profiteerden allen van de inkomsten. Kapelaan Huybers werd de kapelaan van de rijken genoemd en graag rookte hij een sigaartje met de patroons. Hij verweet de sigarenmakers hun kinderen te verwaarlozen door ze maar op straat te laten rondhangen. Een ex-sigarenmaakster vertelde: "We werden uit armoede op straat gezet, Huybers vertelde onze ouders dat kinderen maar een muziekinstrument moesten leren spelen, maar wie moest dat betalen?"

Ook Huybers' anti-drankstukken, die hij met zijn Kunstkring opvoerde, pastten uitstekend in het discipline-patroon dat de patroons hun arbeiders trachtten bij te brengen.

Deze situatie kon uiteraard niet blijven bestaan. In 1900 werd melding gemaakt van een Oisterwijkse afdeling van de 'Nederlandschen Sigarenmakers en Tabaksbewerkerbond'. Deze bond was een van de eerste socialistische bonden (eerst bij het NAS en later bij het NVV aangesloten) die in de volksmond wel de 'moderne bond' genoemd werd. Men hield de afdeling voorlopig nog geheim daar broodroof regelmatig in de regio voorkwam. Eveneens in 1900 richtten de katholieken als reactie ook een afdeling op van de 'RK Tabaksbewerkerbond', dit om de socialisten de wind uit de zeilen te nemen. Op papier leek dit effect te hebben want in 1919 concludeerde het hoofdbestuur trots de 100 leden gepasseerd te zijn, dit dankzij "God's hulp en propaganda tegen de moderne bond". (In 1912 was de moderne bond wel openlijk in Oisterwijk aanwezig.) Toch was het succes van de RK-Bond relatief want veel sigarenmakers stonden zeer positief tegenover de moderne bond en het socialisme. Echter de angst voor ontslag en voor sancties van kerkelijke zijde maakte velen van hen dat ze kozen voor de RK-Bond. Enkelen verzekerden ons dat zij altijd socialist zijn geweest en gebleven. Dat deze sympathie in het zuiden serieuze vormen aannam bleek wel uit de correspondentie die priesters met de bisschoppen voerden. In 1917 schreef Poels aan de bisschop van Roermond:

"Wij moeten met zorg blijven waken tegen het volstrekt niet ondenkbare gevaar, dat onze katholieke arbeiders een enigszins vertrouwelijke omgang met socialisten en speciaal de socialistische leiders van organisaties - voor de behartiging hunner belangen - als iets onvermijdelijks, als iets natuurlijk gaan beschouwen. Wanneer wij willen dat zij in de socialisten de gevaarlijkste vijanden blijven zien van hun kostbaarsten schat, het geloof, dan moeten wij ook de socialisten steeds en overal als zodanig behandelen." Henri Poels stelt zelfs voor de gemeenschappelijke ledenvergaderingen van de katholieke bonden af te schaffen omdat het slechts tot socialisme kan leiden. De sympathie van de katholieke arbeiders voor het socialisme wordt mooi geïllustreerd door de 'illegale populariteit' van A. Boons, de grote vakbondler.

HET WEB DER AFHANKELIJKHEID

Boons werkte voor Hamers in 'De Huifkar'. Hij was dus sigarenmaker en daarbij nog SDAP'er, maar bovenal vakbondsmans hart en ziel. Als actief socialist was hij de eerste die zich als zodanig durfde te manifesteren. Oisterwijkse arbeiders toonden wel degelijk respect voor deze socialist want zij kozen hem in 1919 in de gemeenteraad. De eerste socialist had het enorm zwaar, alle socialistische aversie werd hem in de schoenen geschoven en men zegt dat Boons enorm gepest werd. Binnen de raad trad Boons op o.a. als 'milieu-beheerder' en trachtte hij regelingen af te dwingen om fabrikanten te stoppen met hun afvallozingen in de sloten. Ook pleitte hij voor een 8-urige werkdag en een vrije zaterdagmiddag. Dat Boons beslist niet serieus werd genomen blijkt

uit het bijna anekdotische volgende voorval. Boons wenste een brandstofsubsidie, want de brandstoffen waren zeer duur. Burgemeester De Keyzer vond dit niet nodig, de mensen moesten maar brandstoffen inslaan in de goedkope tijden. Waarop Boons terugwierp dat lang niet iedereen daar opslagruimte voor had. Uiteraard werd het verzoek niet aangenomen. Wel aangenomen werd het volgende verzoek, het betrof de aankoop van een nieuwe brandkast voor de gemeente. Opvallend is het feit hoeveel belang de raad zichzelf toedeelt en nauwelijks oog toont voor de aanwezige noden in de bevolking. Vanuit de kerk werd gewaarschuwd voor omgang met Boons en nogal wat arbeiders durfden Boons dan ook niet overdag te bezoeken. De verhalen zijn dat men 's nachts naar Blokshekken sloop, waar Boons woonde, op zijn luiken klopte en hem fluisterend bedankte voor zijn werk. Boons was uiteraard niet erg gelukkig met deze nachtelijke 'avonturen' en gefrustreerd heeft hij de raad verlaten. Hij vertrok naar Amsterdam waar hij bezoldigd bondslid werd en zelfs hoofdbestuurlid van de 'Nederlandschen Sigarenmakers en Tabaksbewerkerbond'. Hij hield zich vooral bezig met propaganda voor de bond en het socialisme in het zuiden en zodoende was Oisterwijk Boons dus allerminst kwijt. Als propagandist bleek hij beziel en hij toonde zich een fel schrijver. In zijn publicaties trekt hij flink van leer tegen patroons en pastoors. Huisbezoeken zijn Boons' favoriete instrument. In 'De Sigarenmaker' (orgaan van de moderne bond) van 24-2-1923 schrijft hij:

"En de kerkelijke overheid () heeft tot de werkgevers, die zich schuldig maken aan wraakroepene zonden door de arbeiders hun rechtmatige loon te onthouden, geen enkele openlijk vermaan gericht. Zoo zijn de werklieden geworden tot de weerloze prooi der heren RK-sigarenfabrikanten. Als vampieren hebben de heren zich op hun prooi geworpen. Arbeiders! wilt ge ooit eens los komen uit het web der economische afhankelijkheid, wat al Uw levenssappen verteert, dan zult ge Uzelf daaruit hebben los te worstelen."

In 1925 werd aan Boons eervol ontslag verleend. Het ledental binnen de bond liep sterk terug, tegelijk met de terugval van de sigarenindustrie. Boons is in Amsterdam blijven wonen en hij moet met een familie-lid een kroeg begonnen zijn. Het is niet onwaarschijnlijk dat Boons aan de tap vaak met zijn vuist op de bar heeft geslagen tijdens zijn preken.

internationaal wettig gedeponeerd fabrieksmerk

BEKROOND:

AMSTERDAM EEREKRUIS.
BRUSSEL GOUDEN MEDAILLE.
AMSTERDAM GRAND PRIX.
PARIS GRAND PRIX.
MARSEILLE GRAND PRIX.
GRONINGEN GOUDEN MEDAILLE.

BRUSSEL 1906 ALS LID DER JURY
BUITEN MEDEDINGING.

INTERNATIONALE TENTOONSTELLING
BRUSSEL 1910 ALS LID DER JURY
BUITEN MEDEDINGING.

HOFLEVERANCIERS VAN
Z. M. DEN SULTAN VAN TURKIJE
EN VAN HET
KEIZERLIJK PALEIS TE YILDIS.

MEDAILLE VOOR SCHOONE KUNSTEN
VAN
Z. M. DEN SULTAN VAN TURKIJE.

TELEGRAM-ADRES:
HUIFKAR-OISTERWIJK.

A B C CODE
5th EDITION.

TELEFOON No. 3.

ANTI-MILITARISME EN MOBILISATIE

Van een ander kaliber was Boons' collega Frits van Dartel. Zijn kameraden noemden hem 'd'n B' en hij was de broer van de veldwachter. Ook d'n B werkte in 'De Huifkar' en was eveneens fanatiek vakbondsman, niet voor de moderne- of RK-bond, maar voor de 'Federatie van Sigarenmakers en Tabaksbewerkers'. Hij was voorzitter van de afdeling Tilburg. De Federatie had in Oisterwijk geen eigen afdeling. In 1904 was de Federatie landelijk opgericht en was voortgekomen uit de 'Anti-politieke-propaganda-clubs', die zoals uit de naam wel blijkt hoofdzakelijk anarchistisch waren. De Federatie had een syndicalistisch karakter en was zodoende anti-parlementair. Dit in tegenstelling tot de moderne bond die vóór kiesrecht en parlementarisme was. Zeer waarschijnlijk was dit het voornaamste strijdpunt tussen Boons en Van Dartel want ze schijnen spetterende discussies in en rond 'De Huifkar' gevoerd te hebben. "Politiek waren ze water en vuur, maar daarbuiten de beste maten", verzekerde ons een ex-sigarenmaker. De Federatie had zich ten doelgesteld de "ontvoogding van den arbeid" door middel van de "Algemeene Werkstaking". Ook het militarisme werd als een van de grootste zonden gezien en had slechts het doel een overschot aan arbeiders op te ruimen en de beurzen van de kapitalist te spekken. Van Dartel hield zich tijdens de mobilisatie dan ook bezig met het verspreiden van desertie-pamfletten onder de hier gelegerde militairen. (De mobilisatie was er van 1914 tot 1918. Nederlandse militairen waren gemobiliseerd aan de grensgebieden. Nederland was neutraal en bemoeide zich niet met de oorlog). Van Dartel liet van zich horen toen enkele syndicalistische sigarenmakers wegens het verspreiden van revolutionaire geschriften onder de soldaten tot drie maanden hechtenis veroordeeld werden. D'n B was van mening dat er actie ondernomen diende te worden en hield in Tilburg een actie-vergadering die door meer dan 100 militairen bezocht werd. (Volksdagblad 10-12-1914). Aldaar werd een agitatie comité samengesteld. Op 13 april 1915 werden de syndicalistische krant 'Het Volksdagblad' en het anti-militaristische magazine 'De Wapens Neder' door de militaire overheid verboden binnen de kazernes. Het Volksdagblad omzeild het verbod handig door de naam te wijzigen in 'Het Volksblad'. In mei doken verschillende revolutionaire kranten, waaronder het Volksblad weer in Oisterwijk op tot grote ergernis van de Oisterwijkse commandant van het veldleger. We mogen wel aannemen dat Van Dartel c.s. achter dit werk zaten. Op 20 mei werd dan ook het Volksblad officieel verboden. Veel effect had het blijkbaar niet want het duurde tot 1918 tot er een hele lijst verscheen met periodieken die verboden werden, waaronder ook 'De Vrije Socialist' en 'De Tribune'. Ook de controle werd toen pas geïntensiveerd.

Oisterwijk merkt veel van de mobilisatie. In de eerste plaats waren daar de Belgische vluchtelingen die hun land verlaten hadden. Zo'n 2000 Belgen vertoefden in Oisterwijk en sliepen o.a. boven in het gemeentehuis. Hier kwamen nogal wat klachten over; er was vanwege het stro brandgevaar en stankoverlast; waarschijnlijk werd het stro waarop men sliep niet te vaak ververst. Ook loogeerde men in de tijdelijk stigtgelegde fabriek van Hamers, in de Huifkar. Hamers zelf was voorzitter van het 'vluchtelingen-steun-comité'.

Ook de aanwezigheid van militairen in het dorp leverde voldoende problemen op. Het raadslid Oppenraay vond het geen stijl dat de heren militairen maar rustig tussen de huizen en bomen doorscheurden. Hij stelde dan ook voor duidelijke maximum snelheidsbordjes te plaatsen. Die zijn toen ook gekomen. Ook lusten de gedemobiliseerde militairen graag een borreltje. Dit liep nogal eens uit de hand, want de commissaris van de koningin verzocht de Oisterwijkse gemeenteraad dringend hier iets aan te doen. Uiteindelijk stelde men in Oisterwijk een verbod in om op demobilisatie-dagen alcoholhoudende dranken te verkopen.

Motivatatiegebrek was een enorm probleem. Al eerder zagen we dat het anti-militarisme gemeengoed was. Maar ook onder de minder politiek-bewuste arbeiders-soldaten heerste een 'kantjes-afloperij'. Niet onbekend is het relaas van de twee Oisterwijkse sigarenmakers. Zij spraken met elkaar af om tijdens de mars naar Breda uit te vallen en het biljart op te zoeken. Aldus geschiedde; de eerste liet zich bij Berkel uit de groep zakken en de tweede bij Tilburg. Halverwege vonden de heren elkaar in een kroegje en speelden biljart totdat de militaire politie de makers kwam halen. De cachots waren altijd goed gevuld. Vaderlandsliefde was ver te zoeken. Politiek leidde de mobilisatie ook tot conflicten tussen de SDAP en de syndicalisten die anti-militaristisch waren. Zo wilde de syndicalist Van Dartel op 1 mei een bijeenkomst houden in het Volksgebouw in Tilburg. De toegang werd hem geweigerd op ideologische gronden. Cynisch sprak hij in Het Volksdagblad (6-6-1915): "Ja, ja, we gaan vooruit!"

CRISIS EN DURF

Na de eerste wereldoorlog, die voor Oisterwijk dus mobilisatie betekende, zakte de sigarenindustrie steeds meer in. De concurrentie nam toe en ook de handelsproblemen. Dit desillusioneerde de sigarenmakers niet, in tegendeel. Allereerst was daar Horvers, een uitstekend ambachtsman, die nadat hij in de gemeenteraad gekozen werd als geen ander optrad als beschermer van gemeentegelden. Zo vond hij het absurd dat er nonodig een monument geplaatst diende te worden voor een "Belgische pater". Die pater was Adriaan Poirters. Horvers was ervan overtuigd dat kapelaan Huybers, die het monument als een prestigezaak beschouwde, de geschiedenis vervalst had. Hij had dan ook niet veel met de kapelaan op, ex-sigarenmakers mopperen nu nog dat ze hem alleen maar bij de welgestelden binnen zagen gaan.

Een andere sigarenmaker, eveneens in de raad gekozen, Van de Wiel, verzocht de burgemeester de kermis tijdens de mobilisatie niet door te laten gaan. Hij vond dit een on gepaste zaak. Burgemeester De Keyzer vond de opmerking maar onzin, omdat de kermis altijd goed was voor "een aardig centje".

165 JAARGANG.	NR. 1.	JANUARI 1920.
DE WAPENS NEDER		
WARMD-ORGAN VAN DE INTERNATIONALE ANTI-MILITARISTISCHE VEREENIGING IN NEDERLAND		
DE PRIJZEN VAN DIT BLAD ZIJN: 1 kl. f 1.25 25 0.75 50 1.25	REDACTEUR: DR. H. J. C. SCHIERMERHORN TE WED. W. W. W. W. ADMINISTRATOR: JOHANNIE H. H. H. POSTBUS 276 - 'S GRAVENHAGE	ABONNEMENTSPRIJS 30 CL. PER JAAR (bij vooruitbetaling) Disponeren per kwallant 10 cent hooger (abonnementen bezorgd met nr. 10. bezorgd)

Erich Wichman zei:

Er is maar één

goede sigaar:

Huifkar-cigars werden geadverteerd in Aristo, een in Oisterwijk uitgegeven katholiek fascistisch blad. Erich Wichman was een bekend kunstenaar met fascistische sympathieën.

In de jaren dertig waren het wederom de tabaksbewerkeren die voor het eerst het fascisme kritisch beoordeelden. Liep men in andere industrietakken vrij snel warm voor de "storm op den staat", aangeblazen door Arnold Meijer en Van den Boogaard, de sigarenmakers bleven op afstand. In zijn jaarverslag over 1933 van de RK-bond toonde de secretaris en notulist M. Koster zich enthousiast over een ledenwinst van (slechts) twee leden. In het verslag schreef hij: "...iets wat in deze tijd van fascistische verwording en economische ontwrichting een verheugend verschijnsel genoemd mag worden."

Ook voor Oisterwijk waren de jaren dertig niet om over naar huis te schrijven. In de RRT van februari '85 zijn we al uitgebreid ingegaan op de crisis die in Oisterwijk heerste. Actie maakte plaats voor berusting en gebed. Toch waren het weer sigarenmakers die serieuze pogingen ondernamen iets te doen aan deze situatie. In deze jaren nam de mechanisatie van de sigarenindustrie toe en zorgde voor een nog grotere uitstoot van arbeiders. De meeste vakorganisaties waren ten tijde van de opkomst van de mechanisatie positief; het zou de eentonige arbeid vereenvoudigen. Het syndicalistische NAS echter (waarbij ook de Federatie van Sigarenmakers en Tabaksbewerkeren was aangesloten) zag elke vorm van rationalisatie binnen de bedrijven als kapitalistische rationalisatie. In de jaren '30 bleken zij gelijk te krijgen, mechanisatie had een (voor de arbeiders) averechts effect. De Federatie deed in 1935 een verzoek aan de minister om mechanisatie in de sigarenindustrie zoveel mogelijk tegen te gaan. De Oisterwijkse sigarenmakers van De Huifkar en De Bakker ondersteunden dit verzoek. In 1936 werd de accijns op mechanisch geproduceerde sigaren inderdaad drastisch verhoogd. Het betekende voor Oisterwijk en de regio dat heel wat van het toch al schaarse werk bewaard kon blijven.

EPILOOG

Met dit artikel toonden we het belang aan van het pionierswerk dat door de Oisterwijkse sigarenmakers verricht werd. Zij onderscheidden zich zonder meer van andere industrie-takken door inzet, durf en politiek onderscheidingsvermogen. Alle Oisterwijkse arbeiders hebben van hun activiteiten kunnen profiteren en het mag dan ook de verdienste van de sigarenmakers genoemd worden dat de positie van de vooroorlogse arbeider danig veranderde. Ook het Oisterwijkse socialisme heeft hier haar oorsprong gevonden en het is dan ook vreemd dat de Oisterwijkse PvdA nooit interesse in haar 'roots' getoond heeft. Te betreuren is het uiteraard dat de sigarenindustrie uit Oisterwijk verdwenen is, afgezien van enkele 'laatste der Mohicanen' die het ambacht nog onder de knie hebben. 'Huifkar-Sigaren' bestaan ook nog maar komen tegenwoordig uit Zwitserland. Van de andere kant zal niemand het betreuren dat 'Ons Indië' nu voortaan Indonesië heet en de tabak voor de eigen economie aanwendt. Een ex-sigarenmaker vertelde ons dat de kennis van de situatie van 'de javaan' binnen De Huifkar aanwezig was. Hij drukte ons op het hart ervan te wagen wat 'het kapitaal' in Indië verricht had.

Nu de sigartjes dus uit Oisterwijk verdwenen zijn lijkt ook villa 'De Huifkar' de dupe te worden. Binnen en buiten de raad voeren 'deskundigen' uitvoerige discussies over de planologische en bureaucratistische mogelijkheden die het terrein biedt. De bureaucratie is net een kanker-gezwel dat zich uitbreidt; steeds minder mensen nemen steeds grotere beslissingen. Men probeert zo weinig mogelijk mensen in de besluitvorming te laten kennen en werpt achteloos een stapel petitities in de uit gemeentegelden betaalde prullenbak. De drempel naar het gemeentehuis wordt groter en groter ... Villa De Huifkar zal moeten wijken voor de grillen van een raad die politiek bedrijven aardiger vindt dan te beseffen dat ze afgevaardigden zijn. Binnenkort zal alleen nog het opschrift op het pand van 'Coenraad' (dat ook tot De Huifkar behoorde) ons nog herinneren aan de sigarenindustrie. Ja, ja, we gaan vooruit!

Ben jij nog ergens tegen, vroeg ik mijn zoon,
Ben jij nog ergens voor?
Hij keek naar de hemel en zei langs zijn neus,
Er voor of er tegen is niet de keus,
Ik bouw niet meer mee aan die muur.
Waarom wil je niet kiezen, vroeg ik, zoon,
Waarom neem je geen standpunt in.
Hij keek naar de hemel, hij deed of hij dacht,
Welke kiezers hebben de macht,
Ik kies liever niet, ik deel.
Wat heb je te delen, vroeg ik, zoon,
Je hebt immers helemaal niets.
Hij keek naar de hemel, als zag hij daar iets,
Wat kun je gemakkelijker delen dan niets,
Wat je hebt dat wil je helemaal.
Heb jij nog idealen, vroeg ik, zoon,
Wat is jouw heilig ideaal.
Hij keek naar de hemel en zei met een lach,
Een vogel te zijn, die leeft bij de dag,
Vliegen lijkt mij ideaal.
Maar vliegen is een vlucht, zei ik, zoon,
Waarvoor ben jij op de vlucht.
Hij keek naar de hemel, waarin God was verdwaald,
En zei, ik wil niet dat doodsangst mijn leven bepaalt.

Waarom ben jij tegen de bom, vroeg mijn zoon,
Waarom ben jij tegen de bom.
Ik keek naar de hemel en deed of ik dacht,
Ik zei omdat ik jou op de wereld heb gebracht,
daarom ben ik tegen de bom.
Waarom heb je mij op de wereld gebracht,
[vroeg mijn zoon,
Waarom heb je mij verwekt.
Ik keek naar de hemel en zei langs mijn neus,
Het was meer een ongelukje dan een bewuste keus,
Je bent in een wip verwekt.
Waarom heb jij niet nagedacht, vroeg mijn zoon,
Waarom heb jij je hersens niet gebruikt.
Ik keek naar de hemel, en deed of ik dacht,
Heet was je moeder, zwoel was de nacht,
Ik deed het die nacht op mijn gevoel.
Waarom heb jij gevoel, vroeg mijn zoon,
Wat bedoel je met gevoel.
Ik keek naar de hemel, ik hapte naar lucht,
Hoe dik zijn de tralies, de nacht van de vlucht,
Iemand vlucht voor zijn gevoel.
Waarvoor ben jij op de vlucht, vroeg mijn zoon,
Voor wie ben jij op de vlucht.
Ik keek naar de hemel waarin God was verdwaald,
Sindsdien heeft doodsangst mijn leven bepaald,
Daarom ben ik tegen de bom.

Freek de Jonge De Waarheid 13 juni 1984

JESUS, IK BEN ZO BLUT ALS EEN KONIJN

een bezoek aan het Scholieren Komitee Oisterwijk (SKO)

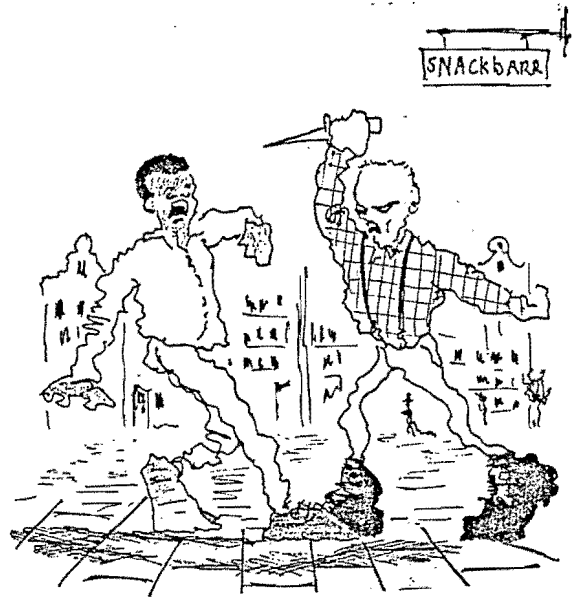
Begin dit jaar werd het SKO opgericht. Enkele meiden waren zeer ontstemd over de toename van racisme en fascisme in onze samenleving en onder scholieren en besloten daar wat aan te doen. Zij formeerden een comité dat veel animo kreeg en snel uitgroeide tot zo'n 15 actieve krachten. Het comité is niet school-gebonden en bestaat uit Oisterwijkse scholieren die zowel in als buiten Oisterwijk een school bezoeken. Het SKO geeft ook een nieuws magazine uit waarin geschreven wordt over anti-racistische activiteiten, muziek en andere relevante zaken. De oplage is telkens 1000 stuks die gratis verspreid wordt. Het comité is echter ongesubsidieerd en moet zelf opdraaien voor de kosten. Toen de RRT een vergadering bezocht klonk door de vergaderzaal: "Jesus, ik ben zo blut als een konijn!"

Vrijdagmiddag 13 september in de vergaderzaal van het SJW. De opkomst is goed en zo'n vijftien minuten lang rollen kwartjes, stuivers en knaken over de tafel om aan de contributie te voldoen. Dan opent de voorzitter Eline de vergadering, die uniek genoemd mag worden. Het is zonder meer de meest chaotische vergadering die we ooit gezien hebben, maar voor de comité leden is er niets aan de hand. Het is hun stijl en die blijkt perfect te werken. In hoog tempo worden de verschillende programmapunten afgewerkt. Er wordt gediscussieerd over de 'Kerwin video', de contacten met het Amsterdamse scholieren comité, het bestellen van de 'handjes' ("blijf van mijn makker"), over de Jongeren Vredes Actiedag, over een mogelijke scholieren staking, etc. Alles in up-tempo met besluiten en notulen. Interessant wordt het in de rondvraag. Cuma heeft een aantal krantenknipsels meegebracht en vraagt aandacht voor de situatie van de 14-jarige Joegoslavische Nada Duric die door de Nederlandse staat uitgezonden zal worden. Iedereen is zichtbaar aangeslagen en men besluit direct actie te ondernemen. Er wordt contact opgenomen met het Algemeen Dagblad, de Volkskrant en het ANP en zo'n 15 minuten later weet het SKO haar adres en zelfs de advocaat van het meisje. Men besluit een verklaring op te stellen tegen de uitwijzing en die naar de minister van justitie te sturen. Ook zal aanstaande maandag contact worden opgenomen met de advocaat om de mogelijkheden

te bespreken. Na enkele duidelijke afspraken gaat de vergadering uiteen en wij blijven achter met Simone, Alexander, Korinne, Eline, Chantal, Karin en Cuma. (afgekort als S, A, K, E, Ch, Ka, en Cu)

"Aanvankelijk hadden we het scholierencomité van Amsterdam als voorbeeld. Van hun leerden we snel op allerlei situaties in te springen zodat mensen weten dat je er bent. We houden ons bezig met het geven van informatie-lessen aan jongeren en kinderen. Ook op de lagere scholen. We proberen geen meningen op te leggen maar informatie te geven." (S) "We bereiden de boel goed voor. Daarvoor gaan we naar de bieb en lezen onze geschiedenisboeken door om aan informatie te komen. Meestal verzinnen we mogelijke stellingen die van elkaar verschillen. We verdelen dan de klas die we bezoeken in twee of drie groepen. De groepen horen bij een stelling die ze het beste vinden. Tijdens de 'les' mogen ze van groep, dus ook van stelling, wisselen." (E)

"Ook toneelstukjes doen we op de scholen" (A) "Het leuke is dat de kinderen ons door onze kleren en haren als punks zagen, in het toneelstukje speelden ze zelf ook punk" (S) "Geld blijft een probleem. We kunnen niet op de scholen met de pet rondgaan, we krijgen dan teveel kritiek. Niet iedereen is het met ons eens. Zo is bij sommige jongens het hakenkruis erg populair, natuurlijk omdat het een verboden teken is. Ook liep er 'ns iemand op school met een viking-jeugd T-shirt." (E) "Bij ons op school gebeuren die dingen ook wel maar het is allemaal stoerigheid". (Ch) "Ook interesseert racisme velen niet meer, want alle projecten of lessen gaan hier tegenwoordig over. Ze ballen ervan." (K) "Er zijn eigenlijk teveel 'hokjes op school: discoërs, kakkers, punks, alternatieven, enz. Dat werkt ook moeilijk bij het organiseren". (E) "Wel zijn wij de fanatieken op school met organiseren enzo, we doen ook de klassefeesten." (K) "Het is ook opvallend dat het vooral meisjes zijn die actief zijn, jongens zijn misschien wel te sloom" (A) "Jongens willen teveel bij een groep horen." (K) "Volgens mij is het typisch de man-vrouw rol. De man wil zo nodig bij anderen horen." (Ch) "We vinden het wel jammer dat er zo weinig buitenlanders in het comité zitten." (Ch) "We moeten de buitenlandse jongeren erbij proberen te betrekken, maar ze zijn wat bang en onzeker

om mee te doen." (Ka) "Ze willen er geen tijd in steken, zeker die niet van het Turkse centrum. Ik heb zelf ook op Durendael gezeten en vond het goed om mee te doen." (Ch) "Niet alle leraren zien het zitten wat we doen. Laatst deelden we ons blaadje uit in de lerarenkamer en velen zaten er smakelijk om te lachen, zo van: Daar heb je hun ook weer." (Ka) "We voelden ons wel mooi voor schut staan om zo uitgelachen te worden." (A) "Sommigen proberen ons wel te stimuleren. We mogen dan voor de klas uitleggen waar we mee bezig zijn." (Ka) "Ook in de toekomst proberen we door te gaan met lesgeven en acties." (K) "Het grootste probleem is hoe we naar buiten toe moeten treden." (Ch) "Ook het geld is voor ons een probleem. We moeten alles dus zelf betalen en dat geld heb je nodig." (A) "Wel willen we zelfstandig blijven en ons niet bij een andere club aansluiten." (K) "Zo willen we ook niet afhankelijk zijn van Amsterdam. We gaan onze eigen weg." (A)

Het SKO gaat haar eigen weg. Het lijkt ons een goede zaak. Het comité is een initiatief dat zeker de steun van alle Oisterwijkse scholieren en niet-scholieren verdient. Langs deze weg willen we dan ook de RRT-lezers oproepen indien ze aan het eind van de maand enkele gulden overhouden deze over te maken aan het SCHOLIEREN KOMITEE OISTERWIJK. Het banknummer is 1389.38.636 (RABO) onder vermelding van SKO. Ook is het mogelijk in contact te komen met het comité. Voor reacties: Postbus 96, Oisterwijk. Ook de Rooie Roeptoeter schaaft zich achter dit initiatief en onderschrijft: de bedoelingen van het SKO. Het comité barst van de energie om aan het werk te gaan.

Het enige wat nu telt, is uw handtekening.

Zeg nee tegen de kruisraketten. Teken het Volkspetitionnement.
Geen kaart ontvangen?
 Bel 020-238672 en u krijgt 'm direct toegestuurd. **Bijdrage storten?** De organisatie van het Volkspetitionnement kost veel geld. Geef steun. Stort wat u missen kunt op postgiro 77555 t.n.v. Volkspetitionnement, Amsterdam.

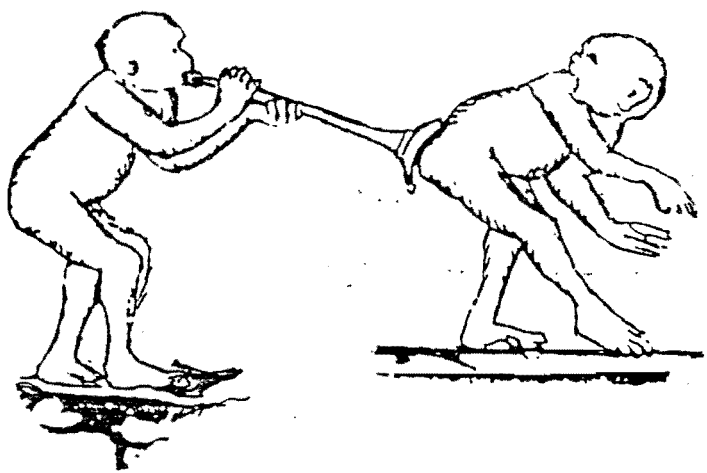
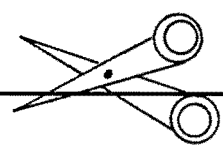

V.V.D.M.
 Croezelaan 39
 Utrecht
 030 - 930731
**WEES ZACHT,
 MET DE WACHT**

Alles over **Dienstweigeraars** een praktische handleiding.
 Stort f 4,10 op giro 2243699, Ver. Dienstweigeraars, Pb 4802 A'dam. 020 - 680999.

KNIP UIT EN STUUR OP

IK NEEM EEN STEUN ABONNEMENT OP DE ROOIE ROEPTOETER, VOOR EEN GEHELE JAARGANG VAN 6 N° BETAAL IK EEN MINIMUM BEDRAG VAN f 5,-. OP GIRON°: 526 4985

VANDAAG NOG

NAAM: _____

ADRES: _____

POSTCODE _____

HANDTEKENING

REDAKTIE COLLECTIEF "DE ROOIE ROEP TOETER"
 POSTBUS 340 5060 AH OISTERWIJK

VOLKSPETITIONNEMENT

Volkspetitionnementen, zoals dat van het KKN dat momenteel gevoerd wordt om plaatsing van kruisraketten in Woensdrecht te voorkomen, zijn in de Nederlandse geschiedenis geen onbekend verschijnsel. Het feit dat velen resultaten hebben geboekt met handtekeningacties is rede tot optimisme over het succes van dit volkspetitionnement, ondanks alle tegenacties van OSL en ICTO cs., en ondanks beschuldigingen van het CDA over malversaties en gevaren voor de democratie.

In maart 1853 werd door de Nederlandse hervormde gemeente een petitie opgesteld om het herstel van de rooms-katholieke bisschoppelijke hiërarchie te verhinderen, een herstel dat mogelijk werd gemaakt door de herziening van de grondwet in 1848, waarin Thorbecke het tweede-rangs burgerschap voor katholieken afschafte en het recht van volledige vrijheid van kerkinrichting erkende. In korte tijd werden 200 000 handtekeningen verkregen. Het sympathieke antwoord van koning Willem II op 50 000 handtekeningen die hem op 15 april 1853 aangeboden werden, werd aanleiding tot de ontslag aanvraag van Thorbecke, die aanvaard werd.

Ook de strijd voor algemeen kiesrecht kende een handtekeningactie. De grondwet van 1848 koppelde kiesrecht aan de belasting, zodat alleen mensen in de hoogste belastinggroep, en daarvan alleen de mannen kiesrecht hadden. Tot het pleit beslecht werd in 1917 werden vele acties gevoerd, waaronder de volkspetitie van de SDAP in 1910. De einduitslag van deze actie telde 320 000 handtekeningen.

Zeker de meest indringende handtekeningactie van deze eeuw is die tegen de vlootwet geweest. In 1923, tijden van grote armoede en bezuinigingen, besloot de regering tot een grondige versterking en modernisering van de Nederlandse vloot, waarmee ongeveer 400 miljoen gulden gemoeid was. Om de zaak te financieren wilde minister van financiën Colijn loonsverlagingen invoeren in het bedrijfsleven en bij de overheid, en de verantwoordelijkheid voor steun aan werklozen op gemeenten afschuiven. SDAP en NVV kwamen in actie. Tijdens een demonstratie op 23 september 1923 in Amsterdam waarbij 80 000 mensen aanwezig waren om te protesteren tegen de vlootwet werd een volkspetitie aangekondigd. De tekst daarvan luidde als volgt: "Aan de Tweede Kamer der Staten Generaal. Ondergeteekenden, allen meerderjarige inwoners van Nederland, verzoeken U het ontwerp-Vlootwet 1924 te verwerpen." In Het Volk van 28 september 1923 trof men het volgende bericht uit Tilburg aan: "De werkers zijn in volle actie en met succes. De Tilburgsche bladen schreeuwen moord en brand en verzoeken de goedgelovige bevolking niet te teekenen. De R.K. Kiesvereniging waarschuwt in de pers dat men niet mag teekenen, ook niet al is men tegen de Vlootwet, omdat men de socialisten

S.D.A.P. N.V.V.

14 SEPTEMBER

**1930 DEMONSTREERT TE AMSTERDAM
OP HET TERREIN AAN DEN AMSTEL,
HOEK 2^{EN} WANDELWEG, DE
MODERNE ARBEIDERSBEWEGING**

VOOR STAATSPENSIOEN!!!

**VOOR ALGEMEENE INVORING VAN DEN WET-
TELUKEN 8-URENDAG**

**VOOR MEDEZEGGENSCHAP EN BEDRIJFS-
ORGANISATIE**

VOOR EEN WETTELUK GEREGLDE VACANTIE

**VOOR SOCIALE VERZEKERING EN WERKLOOZEN-
ZORG**

VOOR ONTWAPENING

**TEGEN HET MILLIOENEN VERSLINDENDE
VLOOTPLAN DER REGERING**

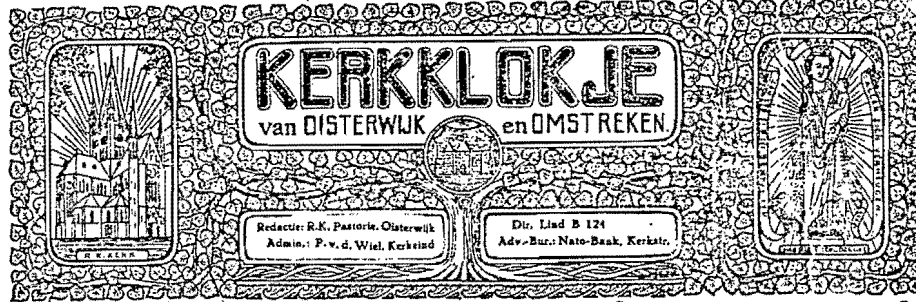
Men, die het wil weeten met de belangen der arbeiders...
Men, die het wil weeten met de belangen der menschen...
Men, die den strijd lieve en die den Vrede liefhebben...

OP NAAR AMSTERDAM!

De stelling: 'Vraag om de 1 uur 7 minuten' Het terrein is bestemd voor 10 uur v.m. Voor den aanning van het officieel...
Beweging van de bevolking, gevoerd te gemaak door...
Beweging van de bevolking, gevoerd te gemaak door...
Beweging van de bevolking, gevoerd te gemaak door...

IN DROMMEN VAN DUIZENDEN OP TER BETOOGING!!!

steunt in hun propaganda. Ondanks alles teekent men toch. Zelfs willen St. Raphaël-menschen wel met onze lijsten werken. Wij moesten nog 3x100 lijsten aanvragen." De regering en aanhangers van de vlootwet, oa. georganiseerd in 'Onze Vloot', kwamen in het geweer met beschuldigingen dat er handtekeningen van minderjarigen op het petitionnement zouden staan. Kleerekoper vroeg zich af waarom de handtekeningen van 18-20 jarigen werden geminacht: "Stilte verlangen van menschen die men uitschudt en vermoorden gaat () heet in Nederland: STRUIKROVERIJ!" (Het Volk 28-9-1923). In drie weken tijd tekenden 1.132.228 mensen, oftewel 30% van de volwassen bevolking. Op 16 oktober werden deze aan de voorzitter van de Tweede Kamer aangeboden. Op 26 oktober werd met een stemverhouding van 50-49 de vlootwet door de Tweede Kamer verworpen. Aldus Het Volk (27-10-1923): "Een juichkreet is gegaan door heel het land...een juichkreet in de eerste plaats, omdat aan het gehate militarisme een geweldige slag is toegebracht...een juichkreet ook niet in de laatste plaats, omdat tegenover een waanwijze, dwangzuchtige regering, die tegen den duidelijk uitgesproken wil van het volk in wilde regeeren, dat volk gezegevierd heeft. Want dit is een overwinning van het volk op de duistere machten der reaktie." Nationale ontwapening bleef echter uit, en in 1930 kwamen er opnieuw plannen voor uitbreiding van leger en vloot. Opnieuw voerden SDAP en NVV, in samenwerking dit keer met 'Kerk en Vrede', een petitionnementactie. Het succes van het petitionnement tegen de vlootwet in 1923 had het Oisterwijkse 'Kerkklokje' kennelijk wat schrik aangejaagd, want terwijl ze zich in september/oktober 1923 bezighield met haar lezers met vredesgebeden gerust te stellen, waarschuwde ze haar lezers in 1930 uitdrukkelijk voor de 'roode propaganda': "Nu maakt de SDAP een heibel, alsof er heel wat aan de hand is. Er is niets aan de hand, dat weet zij zelf ook wel, maar het is voor haar een gelegenheid () om wat propaganda te maken voor haar partij. Katholieken, vliegt niet in haar net! Teekent niet op het petitionnement...ge bereikt er niets mede, maar speelt in de kaart van de SDAP, die niets anders beoogd dan door een hoog opgevoerd aantal handtekeningen, den indruk te maken bij onze menschen dat haar invloed in den lande is toegenomen. Al zal die indruk nu valsch zijn, het doet er niet toe, het zal zijn ten koste van U-zelfen, en ten koste van uw eigen partij, de R.K. Staatspartij." (21-9-1930). Ondanks zulke waarschuwingen werden 1.546.420 handtekeningen verzameld. Helaas had dit tweede petitionnement weinig invloed op de Tweede Kamer; het wetsontwerp voor uitbreiding van de weermacht werd aangenomen.

Verschijnt -elken Zaterdag. Abonnementenprijs: 4 cent per week. Franco per post 20 cent per maand
 Prijs der advertenties: 10 cent per regel; bij contract gereduceerde prijzen.

De roode propaganda en het Vlootplan.

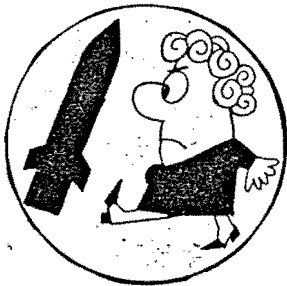
De Minister van Defensie heeft onder den naam van „Vlootplan” een ontwerp bij de Tweede Kamer ingediend, waarin Z. Exc. zijn gedachten heeft neergelegd over de wijze, waarop de gelden, door de Staten-Generaal aan te wijzen ten bate der Vloot, zullen worden besteed.

Volgens dit ontwerp moet telken jare op de begrooting het benoedigde bedrag aan de Staten-Generaal worden aangevraagd, en ook telken jare zal de Tweede Kamer, de bevoegdheid hebben, in de begrooting wijziging aan te brengen.

Kerstond ook op de begrooting van 1980.

Meer recentelijk, en voor velen nog vers in het geheugen liggend, is de actie 'Stop de Neutronenbom' van 1978. Deze reactie op de mededeling van 19 oktober van de Amerikaanse president Carter dat hij opdracht had gegeven tot de produktie van een nieuwe generatie kernkoppen, leverde meer dan 1 miljoen handtekeningen op. De regering werd gedwongen president Carter mee te delen dat de Tweede Kamer diens beslissing inzake de neutronenbom betreurde.

Het volkspetitionnement tegen de plaatsing van kruisraketten in Nederland wordt georganiseerd door het komitee Kruisraketten Nee, waarin Stop de N-bom, IKV, Pax Christi, PvdA, D'66, PSP, PPR, CPN, FNV en anderen zitting hebben. In Oisterwijk is de organisatie in handen van de werkgroep Stop de N-Bom/Stop de Kernwapenwedloop, waarmee hieronder een interview volgt.

LIEVER HOLLANDITIS

Hoe is de voorbereiding van het Volkspetitionnement hier in Oisterwijk van start gegaan?

Begin juni vergaderde de werkgroep voor het eerst over de organisatie van het VP. Een raamplan werd opgezet dat uitging van ongeveer 125 medewerkers, die huis aan huis de handtekeningenkaarten zouden gaan ophalen volgens "loop-routes". Dit plan werd aan de plaatselijke afdelingen van PvdA, D'66, FNV en CPN-PPR-PSP voorgelegd. Alleen PvdA en CPN-PPR-PSP ondersteunen de actie daadwerkelijk. Ook is contact opgenomen met Tilburg via regionale vergaderingen, waar ondersteuning in noodgeval werd besproken. Ook konden we via het depot in Tilburg aan materiaal komen, zowel als modellen voor medewerkers brieven, legitimatie bewijzen, propaganda, enz.

Hoe verliep de werving van medewerkers?

Op diverse plaatsen, zoals winkels, instellingen, werden intekenlijsten geplaatst waarop mensen zich konden opgeven als medewerker. Vooral daar waar men actief met de lijst werkte werden medewerkers geworven. Dit was met name het geval in de winkel "D'n Opstap" in de Kerkstraat, waar een tiental medewerkers genoteerd werden. Toen bleek dat het werven met intekenlijsten niet voldoende resultaat opleverde zijn we met leden van de werkgroep Stop-de-N-Bom de adressen langs gegaan van de mensen die waren meegeweest naar de grote demonstratie in Den Haag in 1983. Dit leverde ongeveer 50 medewerkers op. (In totaal betekent dit zo'n 100 deurlopers die zich mid-september hadden opgegeven).

Hoe is de relatie van de werkgroep 'Stop de N-Bom' met de plaatselijke pers?

In de eerste fase nam 'Het Nieuwsblad' regelmatig zelf contact op met het secretariaat om zich op te hoogte te stellen van onze activiteiten en daar vervolgens verder over te publiceren. Helaas is hun interesse sterk teruggelopen, en wordt er nu zeer weinig over het VP geschreven, noch landelijk noch plaatselijk. We schrijven zelf de stukjes voor 'Het Kerkklokje' en 'De Klepperman'.

Welke politieke inhoud geven jullie zelf aan het VP?

Er zijn al veel meer kernwapens dan er doelen zijn om te bestoken. De wereld kan met het huidige arsenaal vele malen vernietigd worden. Er zijn ruim 50 000 kernkoppen in de wereld, waarvan ongeveer 30 000 van de VS en 23 000 van de SU. Nieuwe kruisraketten zijn dus volstrekt overbodig. Nederland is een zelfstandig land. Het kan weigeren om kruisraketten toe te laten. Als klein land kan het initiatieven nemen om met andere kleine landen de kernwapenmogendheden onder druk te zetten.

Kun je stellen dat er in Oisterwijk steeds meer mensen tegen de plaatsing van nieuwe kruisraketten zijn?

Dan moeten we even terugde geschiedenis in. In 1981 gingen er vanuit Oisterwijk 300 mensen naar de grote demonstratie in Den Haag. Een week later liepen er 400 demonstranten in de gedenkwaardige fakkeltocht ter gelegenheid van de aanwezigheid van Luns in Oisterwijk. In 1982 voerden we een affiche campagne waarbij honderden mensen een affiche kochten en velen dit ook geruime tijd hebben opgehangen. In 1983 gingen er vanuit Oisterwijk ruim 600 mensen demonstreren voor de vrede in Den Haag. We verwachten nu enkele duizenden handtekeningen op te halen voor het VP. Deze cijfers tonen wel aan dat steeds meer mensen zich gaan verzetten tegen de zinloze wapenwedloop.

Zijn er tegenacties gesignaleerd?

Ja, zowel plaatselijk als landelijk. In Boxtel zijn ICTO vlugschriften verspreid die geniet waren in het NRC Handelsblad; daarmee werden mensen opgeroepen om niet het petitionnement te tekenen. In Oisterwijk zijn stickers van het OSL gesignaleerd zowel in het Westend langs het fietspad als bij de overweg op de Heusdensebaan. Nationaal wordt er een hoop stampij gemaakt door het OSL, die in haar blad 'Sta Vast' het VP een 'staaltje van ergelijke volksverlakkerijhoemt. Zij voeren een actie

'Doe Niet Mee', om de 'zwijgende meerderheid' ervan te overtuigen dat tekenen gevaarlijk is. Ook het ICTO is al tijden bezig met tegenacties te stimuleren. Zo zijn er voorstanders van plaatsing langs deuren geweest om handtekeningenkaarten op te halen, om vervolgens deze te vernietigen. Wij vragen ons af wat mensen motiveert om zulke kinderachtige streken uit te halen. We zijn ervan overtuigd dat zij niet zo veel handtekeningen van voorstanders van plaatsing kunnen verzamelen.

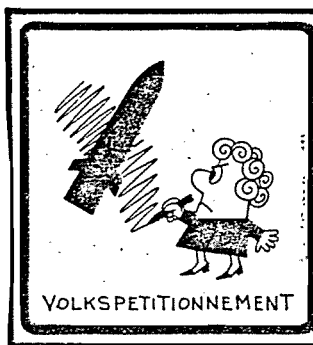
Hoe verloopt de handtekeningenactie in Oisterwijk?

De actie verloopt prima. We zijn nu zover dat we bijna alle buurten één keer gehad hebben. Daar waar we mensen niet thuis troffen hopen we zo snel mogelijk nog een keer langs te gaan. In totaal zijn er vanuit Oisterwijk nu 2551 handtekeningen opgestuurd naar het KKN in Amsterdam. Naar verwachting halen we vóór half oktober het aantal van 3000. Naar schatting hebben zo'n 1500 mensen hun handtekeningen zelf opgestuurd. We roepen iedereen die nog geen handtekening heeft geplaatst dit alsnog te doen; ook als er niemand aan de deur is geweest om de handtekeningen kaart op te halen vragen wij mensen spoedig hun kaart naar Amsterdam te sturen. Op zaterdag 12 oktober is er een manifestatie in het centrum van Oisterwijk vanaf 11 uur. De volkspetitionnement-activiteiten in Oisterwijk worden hier dan afgesloten. We hopen dan ook de 3000ste handtekening binnen te krijgen en dat zullen we niet ongemerkt laten passeren.

Heeft het, gezien de 'internationale ontwikkelingen' zin om actie te voeren?

Ja, wel zeker, want CDA en VVD moeten beseffen dat de bevolking zich niet zal verzoenen met die raketten. Met ons volhouden inspireren we de vredesbeweging in de rest van de wereld. Door middel van dit VP doen we een appel op het democratisch fatsoen van de regering om niet te plaatsens.

U kunt de plaatselijke vredesbeweging in haar activiteiten steunen door contact op te nemen met het secretariaat van de werkgroep Stop-de-N-Bom (zie adressenlijst achterzijde van dit blad) en/of door geld over te maken op giro nummer 266 6918 t.n.v. werkgroep stop-de-N-bom Oisterwijk.

Laat het Volkspetitionnement slagen! Oók financieel.

Het Volkspetitionnement gaat veel geld kosten.
Dat geld hebben we nog niet bij elkaar.
Uw steun is NU nodig!

Giro: 3725743 t.n.v. Volkspetitionnement

Komitee Kruisraketten Nee! Postbus 927 1000 AX Amsterdam

Een rubriek over de randverschijnselen rond een bepaald sportgebeuren. Niet alleen de sport maar ook het gevolg zal het publiek moeten vreten.

DE KOUDE SCHAAKORLOG: Reykjavik-Manila-Moskou

De strijd om het wereldkampioenschap schaken is weer in alle hevigheid losgebarsten. Na vorig jaar zo'n vijftig partijen gespeeld te hebben, werd de tweekamp gestaakt. Wat is er mis met dit gezellige familiespel, of is het zo moeilijk dat een tweekamp niet meer te organiseren valt? Vorig jaar greep Campomanes, voorzitter van de wereldschaakbond (FIDE), in. Het spel zou beide combattanten teveel slopen, zowel geestelijk als lichamelijk. Het is bekend dat Karpov, de huidige wereldkampioen, lichamelijk niet zo sterk is. Bovendien moet het feit dat hij met 5-0 voor stond en daarna geen partij meer kon winnen hem geestelijk hebben opgebroken. Kasparov, zijn uitdager, kwam terug tot 5-3 en niets leek hem tegen te kunnen houden. Campomanes' ingreep was dan ook een zeer grote teleurstelling voor hem. In schaakkringen wordt Campomanes ook wel Karpovmanes genoemd. Er komt nog een ander aspect bij. In de vorige tweekamp in Manila tussen Karpov en Kortsjnoi, was deze Campomanes een invloedrijke man, die duidelijk het schaakspel voor zijn eigen glorie gebruikte. Deze Philipijn was destijds al een Karpov-fan. Kortsjnoi had in deze tweekamp een soortgelijke ervaring meegemaakt. Na met 5-2 achter te staan laat hij zich inzegenen in de secte van 'Ananda Marga'. Hij wint daarop in 4 partijen 3 matches en komt daardoor gelijk. In de laatste partij worden buiten zijn medeweten twee geloofsgenoten van hem gearresteerd, verdacht van moord, en prompt verliest hij de laatste partij. Een wereldkampioenschap gaat, sinds de oorlog, altijd om zes gewonnen partijen. Daarvoor waren de regels nog meer bizar. De eerste tweekamp was tussen de Fransman Labourdonnais en de Engelsman MacDonnell. In 1834 werd deze slopende strijd door de Fransman gewonnen. Dit had echter nogal wat effect. Labourdonnais zwierf nog vijf jaar rond tussen Londen en Parijs maar verloor snel zijn schaakervaring. Hij overleed ondervoed op een zolderkamer aan tuberculose. Nog slechter verging het MacDonnell die een jaar later overleed aan de schaakziekte: een zo grote verslaving aan het schaken waarop de dood, het mat, volgt. Degene die de partijen noteerde, Walker, stierf enkele maanden later halfblind en uitgeput. Hij heeft 570 uren alles genoteerd. Wat een gemak is

dan een marathon.

De officiële tweekamp om het wereldkampioenschap bestaat pas zo'n honderd jaar. De eerste kampioen in 1886, heette Steinitz. Een man die al zijn tegenstanders overwonnen heeft. Een sterke speler uit die tijd, Tarrasch, heeft door zijn drukke praktijk als arts geen tijd om een tweekamp te spelen. Een tweede grote schaker, Paul Morphy, is dan al niet meer geïnspireerd om te schaken, terwijl hij in vijftien maanden alle toernooien heeft gewonnen die er maar te spelen waren. De tweede kampioen, Lasker, heeft ook grote kwaliteiten. Zijn probleem is dat hij naast schaken zoveel andere zaken ambieert. Zo promoveerde hij in wiskunde, schreef filosofische werken en was bovendien uitvinder van allerlei vreemde zaken. Hij dacht een blaffende alarm installatie uit voor boerderijen. Lasker's veelzijdigheid moet hem opgebroken hebben, want toen hij de titel verloor heeft hij geen enkele moeite gedaan deze terug te winnen. Laatst was zijn honderdste geboortedag maar toen herinnerden alleen wat schaakpartijen aan hem. Wat echter misschien zijn grootste nalatenschap is geweest is zijn psychologische aanpak van het schaken. Hij was het die de sfeer doorbraak van 'wie mijn tegenstander ook is, het maakt mij niets uit'. Het was voor hem zaak om voor iedere tegenstander de meeste onaangename zet te vinden.

Fischer zou de schaak hegemonie van de Russen doorbreken door op deze manier te spelen. In Reykjavik versloeg hij Spasski na 2 matches op rij verloren te hebben. De eerste door een kinderachtige fout, die door de schaakpers als een grap gezien werd. In de tweede partij kwam hij niet opdagen en kreeg reglementair een nul. Na deze achterstand ging hij er pas goed voor zitten, alvorens een waslijst met klachten te hebben gedeponneerd. Spasski verloor als een gentleman. De huidige tweekamp wordt ook een echte psychische aanslag. Wie zal er uiteindelijk winnen? Karpov, de man uit Leningrad, met het onberispelijk gedrag dat wij al zo lang kennen sinds Russen zich laten schaken, zoon uit een heilig arbeidersgeslacht. Of Kasparov, de man uit Baku, een bijna Turkse jongeman van 22, met ambities om naar het Westen te vertrekken. De schaaktroon wankelt en blijkt niet van steen.

RUID, WIST JE DAT JAPAN HET OP ZES NA GROOTSTE LEGER TER WERELD HEEFT?

MAAR VOLGENS HUN GRONDWET MOGEN ZE HELEMAAL GEEN LEGER HEBBEN!

ZE NOEMEN 'T GEWOON ANDERS, GEEN LEGER, MAAR ZVS: ZELFVERDEDIGINGS- STRIJDKRACHTEN

SLIM ZEG! ALS WIJ DAT NU OOK EENS DOEN MET DIE KRUISRAKETTEN DIE WE VOOR 1 NOVEMBER BIJ REAGAN HEBBEN BESTELD!

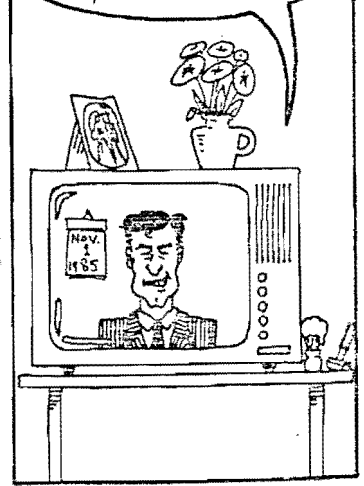

WE NOEMEN ZE VOORTAAN "NIKS"! NUCLEAIRE IDIOTERIE VAN KAPITALISTIESE SCHURKEN

GEWELDIG, GYS, DAT KLINT HEEL ONSCHULDIG!

DE REGERING HEEFT BESLOTEN DAT IN WOENSDRECHT NIKS WORDT GESTATIONEERD

VVDM / DIENSTWEIGEREN

De redactie van de RRT heeft een dienstweigeraar en een ex-VVDMer uit Oisterwijk gevraagd hun ideeën op papier te zetten over het belang van wel of niet in dienst gaan. Hoe kan de strijd voor de vrede het beste worden gediend: door individuele dienstweigering of door collectief actie te voeren met de soldaten vakbond? Het antwoord zal voor iedere lezer waarschijnlijk anders zijn.

ACTIEF ZUN IN JE

DIENSTTIJD BIJ DE VVDM

In de provo-tijd zo rond de jaren 1968-1970 kwamen er ook binnen de kazerne muren geluiden over een andere vorm, een andere manier van een dienstplicht vervullen. De in 1966 opgerichte Vereniging Van Dienstplichtige Militairen (VVDM) zette zich in voor een mens(soldaat)waardiger bestaan. Concrete eisen waren: stemrecht voor alle militairen, vergoedingen voor extra diensten in de weekenden, het mogen dragen van burgerkleding buiten diensturen, afschaffen van avond appels en het koperpoetsen. De VVDM wil zich dan zeker niet met politiek bemoeien en alleen middelen gebruiken 'die niet in strijd zijn met het wezen van de krijgsmacht'. De belangenbehartiging loopt dan aanvankelijk nog via de officiële overleg organen met het ministerie en met vertegenwoordigers van de krijgsmacht. Met een ledental van ongeveer 10.000 op zo'n 30.000 dienstplichtigen is er een heel andere opstelling mogelijk en deze wordt dan ook door de diverse leden op kazernes in praktijk gebracht. De eerste acties worden gevoerd, die over de groetplicht, onder het mom 'zeg maar dag met je handje', waarmee het verplicht groeten van een meerdere in het belachelijke wordt getrokken. Maar ook tal van andere successen worden door het voeren van vaak ludieke acties bereikt. De positie van de huidige dienstplichtige is voor een aanzienlijk deel verbeterd door het optreden van de VVDM. Ook nu is het bestaan van de VVDM een noodzaak om de vaak absurde toestanden in de 'legermaatschappij' aan de kaak te stellen. De vraag of je je wel of niet moet onttrekken aan een dergelijk systeem en of je er 'van binnen' iets aan kunt veranderen, speelt of heeft bij ieder VVDMer een rol gespeeld. Een aanvaarding van het 'instituut' leger is wel een noodzaak om daarbinnen te kunnen functioneren, wat vaak door de legerleiding alsdoor de VVDM als een discutabel punt wordt gezien. Het aanklaarten van zuivere vakbonds-activiteiten is meestal geen probleem en daarin worden de meningen en eisen vaak ook serieus genomen, laatst nog met mishandelingen in Oirschot. Politiek gevoelige onderwerpen zoals het in uniform demonstreren en het tegen kernwapens zijn liggen heel moeilijk. Juist op deze punten verdient de VVDM zijn rol binnen het leger. Het legt een zeer gevoelige plek open, maakt het onderwerp bespreekbaar en geeft de 'buitenwereld' een beeld van hoe men met kernwapens omgaat in het leger. Dit zijn dan ook punten die de VVDM aansluiting hebben bezorgd met de vredesbeweging, maar helaas geen aansluiting met de eigenlijke doelgroep. Het verlagen van de opkomst leeftijd van dienstplichtigen, een algemene verrechtsing onder jongeren, een uitzichtloze situatie zonder werk, met een mogelijke carrière in het leger in het vooruitzicht hebben de VVDM harde klappen toegebracht. Een aantal recente successen de afgelopen jaren geven echter aan dat, zij het met inlevering van een aantal politiek gevoelige zaken, er een zekere opbloei te zien is. Na een dieptepunt in activiteiten en ledental in 1982 (ongeveer 4500 leden) is er nu sprake van een stabiele club. Huisvestings problemen, de kosten van huisvesting en voeding, zijn verbeterd naar aanleiding van protesten. Ook het koppelen van de dienstplichtigenvergoeding aan het minimumloon, en een mogelijke opwaardering van de wedde naar beroepsniveau zijn op het moment actiepunten. Niet-

IK KAN NIKS, IK BEN NIKS, IK DRAAG EEN UNIFORM

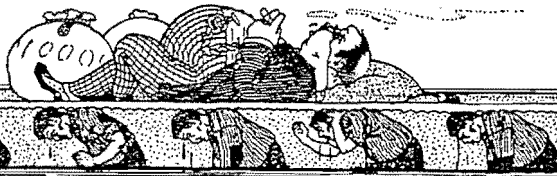
De redactie van de RRT verzocht mij om als dienstweigeraar enkele gedachten op papier te zetten. Dit is niet erg gemakkelijk omdat het bij de weigering van militaire dienst gaat om de opbouw van een argumentatie die tijd vergt. Naast het funderen van je mening aangaande pacifisme of anti-militarisme is de dienstweigering ook een grote worstelpartij tegen het bureaucratische apparaat. Onzinnige correspondentie en eikenhouten bureaucraten bezorgen je zo'n afgunst dat je aversie tegen de militaire dienst alleen maar groter wordt.

Mijn bezwaren waren allerm minst van pacifistische aard maar beriepen zich voornamelijk op de besluitvorming binnen het leger binnen een streng hiërarchische structuur. In geen enkele situatie wordt van de soldaat verlangd dat hij zich bemoeit met beslissingen die genomen worden; befehl ist befehl. Om met Celine te spreken, de militair is slechts kanonnenvoer. De nieuwe leus van het anti-militarisme: 'ik kan niks ik ben niks ik draag een uniform' past dan ook uitstekend in deze context. Voorstanders van een krachtige defensie hanteren altijd het argument dat Nederland niet militaristisch is omdat juist hier het leger een weerspiegeling vormt van maatschappelijke verhoudingen, dus dat het leger niet meer geïsoleerd is maar midden in de maatschappij staat. Het omgekeerde is dus ook waar; de hiërarchie binnen het militaire apparaat is ook terug te vinden binnen de opbouw van het staatsapparaat. De consequentie van anti-militarisme is dus ook een politieke stellingname tegen de manier waarop ons staatsbestel is georganiseerd.

In de weigeringsprocedure gelden politieke en dus meestal anti-militaristische bezwaren niet. Het gaat namelijk om gewetensbezwaren. De defensie-bureaucratie accepteert zeer moeizaam de link tussen politieke stellingname en gewetensbezwaren. Velen bundelen hun verzet tegen staat en militarisme in het totaalweigeren. Anderen doen een beroep op de wet gewetensbezwaren. In het laatste geval dien je vooral pacifistische (of soms religieuze) bezwaren te reflecteren die je geweten in het nauw drijven indien je deelneemt aan het militaire spel. Ben je geïnteresseerd in meer informatie of denk je zelf aan dienstweigering, schrijf dan even een briefje naar de RRT, POSTBUS 340, OISTERWIJK, en ik zal dan contact met je opnemen.

Bedenk dat de soldaat slechts het verlengstuk is van de staat met haar kleine machten; de soldaat zal onder het eenvoudige kruisje begraven worden terwijl de multi-nationals feest vieren in hun bunkers en generaals altijd in bed sterven.

materiële zaken blijven er natuurlijk voldoende te wensen, of te eisen, met name de vrijheid van meningsuiting op kazernes (met posters, bijvoorbeeld) wil nogaleens aan banden gelegd worden. Waar vaak door tussenkomst van de VVDM, misschien niet meer als direct gevaarlijke tegenstander, maar wel als zeer handig de publiciteit bespelend en vooral juridisch goed onderlegde partij rekening mee wordt gehouden. Binnen de huidige situatie van ons leger met zijn dienstplicht, functioneert de VVDM als het geweten van het leger, die bovendien een soort doorgeefluik is van leger naar maatschappij en andersom.

UIT GEPERST

Via "Het Kerkklokje" en "De Klepperman" worden we wekelijks in kennis gesteld van de belangrijkste besluiten die onze burgemeester en zijn wethouders hebben genomen. Daarin werd dan ook in de edities van 2 oktober jl. melding gemaakt van het feit dat de heren bestuurders van onze gemeente f50,- hebben besloten over te maken aan Veteranen Legioen Nederland in Tilburg om een nieuw vaandel te kopen. Alleen wethouder Ermen heeft zich van dit "belangrijke besluit" gedistancieerd. De heren Van Rooij, Wolfs en Opheij hebben hiermee echter blij gegeven van een ongepaste waardering voor dit rechtse clubje. Het ware beter geweest als men bij de behandeling van dit verzoek wat doordachter was geweest. Voor welk deel van de Oisterwijkse bevolking is het VLN representatief? Niemand zit hier te wachten op een clubje vendelzwaaiende oudstrijders dat met zijn nostalgisch aandoende verlangen naar een sterke krijgsmacht de vredesbeweging voor de voeten loopt.

In "Het Kerkklokje" van 25 september jl. wordt op nogal alarmerende wijze het noodlijdend bestaan van het werklozencentrum "De Brug" aan de orde gesteld. Het centrum zit zonder geld.

Meer nog dan een gebrek aan belangstelling van de kant van de werklozen en de veronderstelde verkeerde beeldvorming van het Oisterwijkse publiek vormen financiële problemen een regelrechte bedreiging voor het voortbestaan van De Brug. In augustus 1982 stemde de gemeenteraad in met het geven van financiële steun voor verbouwing en inrichting van De Brug. Het zou van de grootst mogelijke kortzichtigheid getuigen als de Oisterwijkse gemeenteraad meent het hierbij te kunnen laten. Een centrum als De Brug verdient de voortdurende zorg van een gemeentebestuur dat echt oog heeft voor het welzijn van haar burgers. Een werklozencentrum is geen noodzakelijk kwaad, zoals in het stukje in Het Kerkklokje min of meer gesuggereerd wordt, maar behoort te worden geplaatst in het kader van welzijnsvoorzieningen waar de bevolking recht op heeft. Door het verstrekken van financiële garanties kunnen B&W De Brug in staat stellen te bewijzen dat het wel degelijk bestaansrecht heeft en in een reële behoefte voorziet. Wie A zegt moet B zeggen, of zou ons college niet tot 700 (werklozen) kunnen tellen?

Belangrijkste besluiten B en W-vergadering 25 september 1985.

Besloten is f.50,- beschikbaar te stellen als bijdrage in de aanschafkosten van een vaandel op verzoek van de Nederlandse Bond van Oudstrijders het Veteranen Legioen Nederland, afdeling Tilburg en regio. Wethouder Ermen heeft zich tegen dit besluit verklaard.

LEESTIPS EN ADRESSEN

Literatuur:

KABOUTER SNUFFELTJE EN DE FOETSIEBOM, kinderverhaal over de kennismaking met en strijd tegen de neutronenbom (Anny Matti en Wim Spekking, Helmond/Brugge 1979).
KONING HOLLEWIJN EN HET ANDERS-WEZEN: via de anti-held Koning Hollewijn geeft de auteur duchtige kritiek op ons staatsbestel; Hollewijn slaagt er niet in de heer Anders uit te leggen waarom er een vijand is en wie dat is. (Marten Toonder, Groningen 1972).
VERHALEN EN DAGBOEKEN: als soldaat in het Rode Leger beschrijft Babel in unieke verhalen de verborgen kant van de oorlog. Ook geeft hij (gebaseerd op dagboekbladen van militairen) verslagen van diverse situaties. (Isaac Babel, deel I, Amsterdam 1979).
THEE MET TOAST VOOR DE GENERAALS: een anti-militaristisch toneelstuk waarbij de president de generaals uitnodigt en men onder het genot van een borreltje tot een oorlogje besluit. Absurdistische komedie. (Boris Vian, opgenomen in de bundel "Liever Niet Creperen", Amsterdam 1966).
APE AND ESSENCE, novelle over de tot mislukking gedoemde pogingen door overlevenden van een atoomoorlog om een aanvaardbare samenleving op te bouwen. (Aldous Huxley, opgenomen in de bundel "Crome Yellow and other Works", Harper, New York/London, 1983).
DE AANSLAG: de belevenissen van iemand die als kind de oorlog meemaakt en als volwassene de grote vredesdemonstratie. (Harry Mulisch, Amsterdam 1984).
DE DAG DAT DE BOM VALT, verhalen van Theun de Vries, Ewald Vanvugt, Louis Ferron, Bert Schierbeek, Johan Anthierens. (Internationale Pers, Amsterdam 1983)

DE LOTGEVALLEN VAN DE BRAVE SOLDAAT SVEJK, het wereldberoemde, inmiddels klassieke verhaal van een soldaat die op universele wijze het autoritaire gezet en het militarisme te kijk zet. (Jaroslav Hasek, drie delen, Amsterdam 1984)

Adressen:

IKV, AnnaPaulownaplein 3, postbus 18747, 2502 ES 's-Gravenhage. 070-469756. abonnement op 'Kernblad' f30,- per jaar.
SAMENWERKINGSVERBAND STOP DE N-BOM/STOP DE KERNWAPENWEDLOOP, Lauriergracht 13, 1016 RD Amsterdam. 020-249712. abonnement 'Kernwapens Weg' f30,-per jaar of f15,-perjaar.
PAX CHRISTI NEDERLAND, Celebesstraat 60, postbus 85627, 2508 CH 's-Gravenhage. 070-631931. abonnement 'Pax Christi Communicatieblad' f25,- per jaar.
VROUWEN VOOR VREDE, postbus 963, 3800 AZ, Amersfoort. 033-622755. abonnement 'Nieuwsbrief' min. f10,- per jaar.
VERENIGING DIENSTWEIGERAARS, Reitzstraat 5, postbus 4802, 1009 AV Amsterdam. 020-680999. abonnement 'VEEDEE' f25,- per jaar.
ANTI-MILITARISTISCH ONDERZOEKS KOLLEKTIEF (AMOK), Esdoornstr. 14, 3551 AJ Utrecht. 030-442122. abonnement 'AMOK' f17.50 per jaar.
VVDM, Croeselaan 39, postbus 90003. 3509 AA Utrecht. 030-930731 of 936614. abonnement 'Twintig' f60,- per jaar.
WERKGROEP STOP DE N-BOM OISTERWIJK, Reevliet 3, 5061 RJ Oisterwijk. 04242-15901.

NEE DEZE TOETER PAST
 MIJ NIET

Ik neem de Rooie Roep-toeter
 Steunabonnement minimaal
 f 5,- op giro 5264985.
 t.n.v. werkgroep c.p.n. p.p.r. p.s.p.
 te Oisterwijk

